

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Svpplementvm Tertiæ Partis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum consanguinitatis gradus matrimoni[u]m impediens potuerint
taxari ab Ecclesia? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38817

Art. 1. cur in hominibus, vt dictum * est. Et ideo non est huius q. similis ratio. ad 5. Ad quartum dicendum, quod iam patet ex dictis quomodo consanguinitas coniugum, bono matrimonij contrarietur: vnde ratio procedit ex falsis.

In corp. huius ar sic. Ad quintum dicendum, quod non est inconueniens duarum vnionum vnã ab altera impediri: sicut vbi est identitas, non est similitudo. Et similiter consanguinitatis vinculum potest impedire matrimonij coniunctionem.

ARTIC. I V.

219 Vtrum consanguinitatis gradus matrimonium impediens potuerint taxari ab Ecclesia.

Cap. non debet. de consangu. & aff. in c. 1 et seq. 35. q. 5.

Ad quartum sic proceditur. Videtur quod consanguinitatis gradus matrimonium impediens non potuerint taxari ab Ecclesia vsque ad quartum gradum. Quia Mat. 19. dicitur, Quod Deus coniunxit, homo non separet. Sed illos qui coniunguntur intra quartum consanguinitatis gradum, Deus coniunxit; non enim diuina lege eorum coniunctio prohibetur. Ergo nec debet humano statuto separari.

¶ 2 Præterea, Matrimonium est sacramentum, sicut & baptismus. Sed non posset ex statuto Ecclesie fieri, quod ille qui ad baptismum accedit, non acciperet characterem baptismalem, si ex iure diuino eius capax sit. Ergo nec Ecclesie statutum facere potest, quod matrimonium non sit inter illos, qui per ius diuinum matrimonialiter coniungi non prohibentur.

¶ 3 Præterea, Ius positium non potest ex quibus sunt naturalia, remouere vel ampliare. Sed consanguinitas est naturale vinculum, quod quantum est de se natum est matrimonium impedire. Ergo Ecclesia non potest aliquo statuto facere, quod alicui possint matrimonialiter coniungi vel non coniungi: sicut non potest facere, quod sint consanguinei, vel non consanguinei.

¶ 4 Præ-

¶ 4 Præterea, Statutum iuris positivi debet aliquam rationabilem causam habere; quia secundum naturam rationabilem, quam habet, à iure naturali procedit. Sed causæ quæ assignantur de numero graduum, minime videntur irrationabiles, cum nullam habeant habitudinem ad causata: sicut quod consanguinitas prohibeatur vsque ad quartum gradum, propter quatuor elementa; vsque ad sextum, propter sex ætates mundi; vsque ad septimum, propter septem dies, quibus tempus omne agitur. Ergo videtur, quod talis prohibitio nullum vigorem habeat.

¶ 5 Præterea, Vbi est eadem causa, debet esse idem effectus. Sed causa, quare consanguinitas impedit matrimonium, est bonum prolis, repressio concupiscentiæ, & multiplicatio amicitia, vt ex dictis * patet: quæ omni tempore necessaria æqualiter sunt. Ergo debuissent æqualiter omni tempore gradus consanguinitatis matrimonium impedire. Quod non est verum: cum modò vsque ad quartum, antiquitus vsque ad septimum gradum matrimonium consanguinitas impedit.

Art. præced. 107.

¶ 6 Præterea, Vna & eadem coniunctio non potest esse in genere sacramenti, & in genere stupri. Sed hoc contingeret, si Ecclesia haberet potestatem statuendi diuersum numerum in gradibus impediens matrimonium: sicut si aliqui in quinto gradu, quando prohibitus fuit, coniuncti fuissent, talis coniunctio stuprum esset, Sed postmodum eadem coniunctio, ecclesia suam prohibitionem reuocante, matrimonium esset. Et e conuerso posset accidere, si aliqui gradus concessi, posset postmodum ab ecclesia interdici. Ergo videtur, quod potestas ecclesiæ non extendat ad hoc.

¶ 7 Præterea, Ius humanum debet imitari ius diuinum. Sed secundum ius diuinum, quod in veteri lege continetur, non æqualiter currit prohibitio graduum in sursum & deorsum: quia in veteri lege

aliquis prohibebatur accipere in vxorem fororē patris sui, non tamen filiam fratris. Ergo nec modo debet aliqua prohibitio de nepotibus & patris matre.

SED contra est, quod Dominus dicit discipulis, Qui vos audit, me audit. Ergo præceptum Ecclesiæ habet firmitatem, sicut præceptum Dei. Sed Ecclesiæ quandoque prohibuit, & quandoque concessit aliquos gradus, quos lex vetus non prohibuit. Ergo illi gradus matrimonium impediunt.

¶ Præterea, Sicut olim matrimonia Gentilium dispensabantur per leges ciuiles, ita nunc per statuta Ecclesiæ. Sed olim lex ciuilis determinabat gradus consanguinitatis, qui matrimonium impediunt, & qui non. Ergo & modo potest hoc fieri per Ecclesiæ statutum.

Vide August. l. 15. de Ciuit. Dei, cap. 5. art. præc. corp. & Aug. de Ciuit. ca. 26. et lib. 15. cont. Faust. c. 7. to. 6. ibid. lib. 19. c. 26. to. 7. de bono coniug. c. 6. & 17. to. 6. to. 7. de nupt. & concup. l. 5. c. 14. & 15.

RESPONDEO dicendum, quod secundum diuersa tempora inuenitur consanguinitas, secundum gradus diuersos matrimonium impedisse. In principio enim humani generis, solus pater & mater à matrimonio repellebantur, eo quod tunc temporis erat paucitas hominum, & oportebat propagationi humani generis maximam curam impendere: vnde non erant remouende nisi ille personæ qui matrimonio incompetentes erant, etiam quantum ad finem matrimonij principalem, qui est bonum prolis, vt dictum est *. Postmodum autem multiplicato genere humano, per legem Moyse plures personæ sunt exceptæ, quæ iam concupiscentiam reprimere incipiebat: vnde vt dicit Rabbi Moses, Omnes illæ personæ exceptæ sunt à matrimonio, quæ in vna familia cohabitare solent: quia si inter eos licite carnalis copula esse posset, maximum incentiuum libidini præstaret. Sed alios consanguinitatis gradus lex vetus permisit, immò quodammodo præcepit: vt scilicet de cogitatione vnusquisque vxorem acciperet; ne susceptione copulæ

ubo esset: quia tunc temporis cultus diuinus per suc-
 cessionem generis propagabatur. Sed postmodum in
 lege noua, quæ est lex Spiritus & amoris, plures gra-
 dus consanguinitatis sunt prohibiti, quia iam per spi-
 ritualem gratiam, non per carnis originem, cultus Dei
 deriuatur & multiplicatur: unde oportet, vt homines
 magis à carnalibus retrahantur, spiritualibus
 uocentur; & vt amor amplius diffundatur. Et ideo an-
 tiquius vsque ad remotiores gradus consanguinita-
 tis matrimonium impediatur; vt ad plures per con-
 sanguinitatem & affinitatem naturalis amicitia * per-
 tineret: & rationabiliter vsque ad septimum gra-
 dum; tum quia ultra hoc non de facili remanebat
 communis radicis memoria; tum quia septiformi Spi-
 ritus sancti gratiæ congruebat. Sed postmodum cir-
 cæ hæc vltima tempora restrictum est Ecclesiæ inter-
 dictum vsque ad quartum gradum: quia ultra inutile
 & periculosum erat gradus consanguinitatis prohi-
 bere. Inutile quidem, quia ad remotiores consanguini-
 tates quasi nullum fœdus maioris amicitia, quam
 extraneos habebatur, charitate in multorum
 cordibus frigescente. Periculosum autem erat gra-
 dus consanguinitatis prohibere; quia concupiscen-
 tiæ & negligentia prævalente, numerosam consan-
 guineorum multitudinem homines non satis obser-
 uant. Et sic laqueus damnationis multis inije-
 citur ex remotiorum graduum prohibitione. Satis
 enim conuenienter vsque ad quartum gradum di-
 ctæ prohibitionis est restricta: tum quia vsque ad quar-
 tum generationem homines viuere consueuerant, vt
 non possit consanguinitatis memoria aboleri.
 De Deo in tertiam & quartam generationem
 circa parentum se visitaturum in filijs commina-
 tum; tum quia in qualibet generatione, noua
 generatio sanguinis, cuius identitas consanguinitatem
 non habet, fit cum sanguine alieno; & quantum misce-
 tur alieno, tantum receditur à primo. Et quia ele-
 menta sunt quatuor, quorum quodlibet tanto facilius

*Al. per-
tingeret.*

Exod 20.

est miscibile, quanto est magis subtile. Ideo in prima commixtione euanescit sanguinis identitas, quantum ad primum elementum quod est subtilissimum; in secunda, quantum ad secundum; in tertia, quantum ad tertium; in quarta, quantum ad quartum: & sic convenienter post quartam generationem potest reiterari carnalis coniunctio.

Ad primum ergo dicendum, quod sicut Deus non coniungit illos qui coniunguntur contra diuinum præceptum: ita nec coniungit illos, qui coniunguntur contra Ecclesiæ præceptum, quod habet eandem obligandi efficaciam, quam habet diuinum præceptum.

Ad secundum dicendum, quod matrimonium non tantum est sacramentum, sed etiam est in officium: & ideo magis subiacet ordinationi ministrorum ecclesiæ, quam baptismus, qui est sacramentum tantum: quia sicut contractus, & officia humana determinantur legibus humanis; ita contractus & officia spiritualia, lege Ecclesiæ.

Ad tertium dicendum, quod quamuis consanguinitatis vinculum sit naturale, tamen non est naturale, quod consanguinitas carnalem copulam impediat, nisi secundum aliquem gradum, ut dictum est. Et ideo Ecclesia suo statuto non facit, quod aliqui sint vel non sint consanguinei, (quia secundum consanguinitatem æqualiter consanguinei remanent): sed facit, quod carnalis copula sit licita vel illicita, secundum diuersa tempora in diuersis gradibus consanguinitatis.

Ad quartum dicendum, quod tales rationes assignantur magis dantur per modum adaptationis & congruentiæ, quam per modum causæ, & necessitatis.

Ad quintum dicendum, quod non est eadem causa secundum diuersa tempora gradus consanguinitatis prohibendi: unde quod aliquo tempore valiter conceditur, alio salubriter prohibetur.

Ad sextum dicendum, quod statutum non imponit modum præteritis & futuris. Unde si modo prohibetur.

*Ar pra
sed cor.*

habetur quintus gradus qui nunc est concessus, illi qui sunt in quinto gradu coniuncti, non essent separandi. Nullum enim impedimentum matrimonio superueniens ipsum potest dirimere: & sic coniunctio, quæ prius fuit matrimonium, nunc efficeretur per statutum ecclesiæ stuprum. Et similiter si aliquis gradus concederetur, qui nunc est prohibitus, illa coniunctio non efficeretur matrimonialis ex statuto Ecclesiæ, ratione primi contractus: quia possent separari si vellent; sed tamen possent de nouo contrahere, & alia coniunctio esset.

Ad septimum dicendum, quòd in gradibus consanguinitatis prohibendis, Ecclesia præcipue obseruat rationem amoris. Et quia non est minor ratio amoris ad nepotem, quàm ad patrum, sed etiam maior, quanto propinquior est patri filius, quàm filio pater, ut dicitur in 8. Ethic. * Propter hoc æqualiter prohibuit gradus consanguinitatis in patris, & neptis. Sed lex vetus in personis prohibendis attendit præcipue cohabitationem contra concupiscentiam, prohibens illas personas, ad quas facilius pateret accessus, propter mutuam cohabitationem. Magis autem consuevit cohabitare neptis patruo, quàm amita nepoti: quia filia est idem quasi cum patre, cum sit aliquid eius: sed foror non est hoc modo idem cum patre, cum non sit aliquid eius: sed magis ex eodem nascitur. Et ideo non erat eadem ratio prohibendi * nepotem & amiram.

li. 8. c. 12
circa pr.

Al. nepotem,

QVÆST. LV.

De impedimento affinitatis, in undecim articulos diuisa.

¶ Deinde considerandum est de impedimento affinitatis.

¶ Circa quod quærentur undecim.

¶ Primo, verum affinitas ex matrimonio causetur?

¶ Secundo, verum maneat post mortem viri aut vxoris?

¶ Tertio, verum causetur ex illicito concubitu?

¶ Quar-